

МЕДИЦИНА БОЛА У СРБИЈИ (Pain Medicine in Serbia)

Драган Д. Мицић

Одељење Медицинских наука

Српска академија наука и уметности

HEMP
HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Београд
22.10.2018.

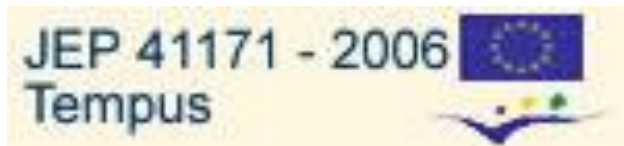

Palliative and Pain Medicine Project

Coordinators for SMUB:

Assoc Prof. Predrag Stevanovic

Academician, Prof. Bogdan Djuricic

THE PROJECT GOALS ARE:

- bringing Higher Education Institutions closer to the European one by encouraging their formative supply alignment to the European trends
- A postgraduate education in the area of palliative and pain medicine based on a multi-disciplinary approach
 - Establishing a new post graduated university syllabus based on scientific medical matters concerning Palliative and pain medicine inspected throughout an interdisciplinary approaches

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- На основу члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08),

Влада доноси,

- СТРАТЕГИЈУ ЗА ПАЛИЈАТИВНО ЗБРИЊАВАЊЕ
- АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА ПАЛИЈАТИВНО ЗБРИЊАВАЊЕ ЗА ПЕРИОД 2009 - 2015. године

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- 2009 – 2013
 - Uprava MFUB
 - Katedra Anesteziologije sa reanimatologijom

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- Konačno, februara meseca 2013. godine Ministarstvo zdravlja Republike Srbije objavilo je u Službenom glasniku br. 10/2013 listu svih specijalizacija i užih specijalizacija, među kojima je bila i *uža specijalizacija iz Palijativne medicine i medicine bola*.
- Ipak, *septembra meseca 2013. g.* Ministarstvo zdravlja RS predlaže da se uža specijalizacija razdvoji na dve uže specijalizacije: **Medicina bola i Palijativna medicina**. Ubrzo je sve ozakonjeno objavljivanjem Službenog glasnika br 113/2013.

PRAVILNIK
O SPECIJALIZACIJAMA I UŽIM SPECIJALIZACIJAMA
ZDRAVSTVENIH RADNIKA I ZDRAVSTVENIH SARADNIKA

("Sl. glasnik RS", br. 10/2013, 91/2013, 113/2013 i 109/2014)

- Vrste i trajanje užih specijalizacija

Član 7

- 48) **Medicina bola** - ako imaju specijalizaciju iz anesteziologije, reanimatologije i intenzivne terapije, interne medicine, pedijatrije, neurologije, fizikalne medicine i rehabilitacije, opšte medicine, opšte hirurgije, abdominalne hirurgije, vaskularne hirurgije, grudne hirurgije, ortopedske hirurgije i traumatologije, dečje hirurgije, neurohirurgije, plastične, rekonstruktivne i estetske hirurgije, maksilofacijalne hirurgije, urologije, kardiohirurgije, psihijatrije, dečje i adolescentne psihijatrije, infektologije, radiologije, kliničke farmakologije;

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- *Prva generacija specijalizanata*, njih deset, na užu specijalizaciju Medicine bola je upisana školske **2013/2014** godine.
- **2014**
 - 10 studenata
- **2015**
 - 6 studenata

MEDICINA BOLA

Prva generacija uže specijalizacije upisana je 2013/2014 godine.

Do sada je upisano 55 lekara a radove je odbranilo 11 kandidata.

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- *Od 2013 radi multidisciplinarna katedra postdiplomske nastave iz uže specijalizacije “Medicina bola”*
- Šef katedre Medicine bola
 - **Prof Dr Predrag Stevanović**
- Zamenik šefa katedre Medicine bola
 - **Doc Dr Nebojša Lađević**
- Sekretar katedre Medicine Bola
 - **Doc Dr Dejan Nešić**

MEDICINA BOLA

Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu je formirao Katedru za specijalističku nastavu iz Medicine bola.

Drugo rukovodstvo Katedre za Medicinu bola (2018/2019):

Profesor Dr Dejan Nešić, Šef Katedre

Profesor Dr Nebojša Ladjević, Zamenik šefa Katedre

Profesor Dr Predrag Stevanović, Sekretar Katedre

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

Tabela:

Članovi Katedre Medicine bola

Redn i broj	Ime i prezime	Katedra
1.	Akademik prof. dr Dragan Micić	Interna medicina-endokrinologija
2.	Prof. dr Dragana Jovanović	Interna medicina-pulmologija
3.	Prof. dr Branislava Milenković	Interna medicina-pulmologija
4.	Prof. dr Nemanja Damjanov	Interna medicina-reumatologija
5.	Prof. dr Nevena Kalezić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
6.	Prof. dr Predrag Stevanović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
7.	Prof. dr Miomir Jović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
8.	Prof. dr Dušica Simić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
9.	Prof. dr Tatjana Ilić – Mostić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
10.	Doc. dr Nebojša Lađević	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
11.	Doc. dr Ivan Palibrk	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
12.	Ass. dr sci. Dejan Marković	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
13.	Ass. dr Vladimir Živanović	Hirurgija sa anesteziologijom
14.	Akademik prof. dr Vladimir Kostić	Neurologija
15.	Prof. dr Dragana Lavrnić	Neurologija
16.	Doc. dr Jasna Zidverc Trajković	Neurologija
17.	Dr Aleksandra Radojčić	Neurologija
18.	Akademik prof. dr Dušica Lečić Toševski	Psihijatrija
19.	Doc. dr Olivera Vuković	Psihijatrija
20.	Doc. dr Milan Latas	Psihijatrija
21.	Prof. dr Sonja Vučković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
22.	Prof. dr Miroslav Radenković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
23.	Prof. dr Ljubica Konstatinović	Fizikalna medicina i rehabilitacija
24.	Prof. dr Lidija Dokmanović	Pedijatrija
25.	Prof. dr Đorđe Jevtović	Infektivne bolesti
26.	Prof. dr Sandra Šipetić – Grujičić	Epidemiologija
27.	Doc. dr Miloš Mališ	Anatomija
28.	Doc. dr Dejan Nešić	Medicinska fiziologija
29.	Prof. dr Silvijo De Luka	Patološka fiziologija
30.	Prof. dr Karel Turza	Društveno humanističke nauke
31.	Ass. dr sci. Ivana Likić – Lađević	Ginekologija i akušerstvo
32.	Dr sci. Jelena Šantrić, dipl. Pravnik	Sekretar MFUB

18 različitih specijalnosti čine Katedru multidisciplinarnom

Osnovne informacije o strukturi specijalizacije

("Sl. glasnik RS", br. 10/2013, 91/2013, 113/2013 i 109/2014)

- **Član 7**
- Doktori medicine specijalisti mogu se u zavisnosti od specijalnosti, specijalizovati iz sledećih užih specijalističkih grana i oblasti zdravstvene zaštite, i to:
- 48) medicina bola - ako imaju specijalizaciju iz anesteziologije, reanimatologije i intenzivne terapije, interne medicine, pedijatrije, neurologije, fizikalne medicine i rehabilitacije, opšte medicine, opšte hirurgije, abdominalne hirurgije, vaskularne hirurgije, grudne hirurgije, ortopedske hirurgije i traumatologije, dečje hirurgije, neurohirurgije, plastične, rekonstruktivne i estetske hirurgije, maksilofacijalne hirurgije, urologije, kardiohirurgije, psihijatrije, dečje i adolescentne psihijatrije, infektologije, radiologije, kliničke farmakologije;
- Uže specijalizacije iz stava 1. ovog člana traju 12 meseci
- Specijalistički staž, u trajanju od godinu dana, sastoji se od praktičnog i teorijskog dela. Program je objavljen u Službenom glasniku.

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Anatomske i fiziološke osnove bola*
 - Anatomija bola
 - Neuro-anatomski supstrati nocicepcije i transmisije bola
 - Mehanizmi modulacije od strane centralnog nervnog sistema
 - Plasticitet i bol: uloga dorzalnih korenova
 - Teorije bola
- *Procena bola:*
 - Procena bola
 - Klinička evaluacija bola

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Farmakologija i lečenje bola:*
 - Farmakologija CNS-a i nociceptivne transmisije
 - Farmakologija opijata
 - Opijati: klinička upotreba
 - Bol, opijati, adikcija
 - Farmakologija neopijatnih analgetika
 - NSAID i COX inhibitori: klinička upotreba
 - Farmakologija antidepresiva
 - Antidepresivi kao koanalgetici - klinička upotreba
 - Farmakologija antikonvulziva
 - Antikonvulzivi kao koanalgetici - klinička upotreba
 - Kanaboidi

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- **2. Klinička stanja:**

- *Postoperativni akutni bol:*

- Uzroci bola
 - Ocena jačine bola
 - Farmakološka terapija
 - Invazivne procedure
 - Regionalna analgezija u terapiji postoperativnog bola
 - Pacijent kontrolisana analgezija

- *Kancerski bol:*

- Kancerski bol: uzroci i posledice
 - Epidemiologija kancerskog bola
 - Procena kancerskog bola
 - Medikamentna terapija kancerskog bola
 - Interventne procedure u terapiji kancerskog bola
 - Specifični bolni simptomi, proboj bola, koštane metastaze
 - Bol kao hitno stanje
 - Kontrola bola u okviru brige o umirućem pacijentu
 - Rotacija opioida

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Hronični nekancerski bol*
 - Hronični postoperativni bol
 - Osteoartritis i reumatoidni artritis
 - Miofascijalni bol i fibromialgični sindrom
 - Bol u leđima
 - Bol u vratu
 - Visteralni bol
 - Bol u neurologiji
 - Glavobolje
 - Neuropatski bol
 - Periferne neuropatije
 - Dijabetična neuropatija
 - Kompleksni regionalni bolni sindrom
 - Centralni bol, fantomski bol
 - Trigeminalna neuralgija
 - Bol kod starijih osoba
 - Bolni sindromi

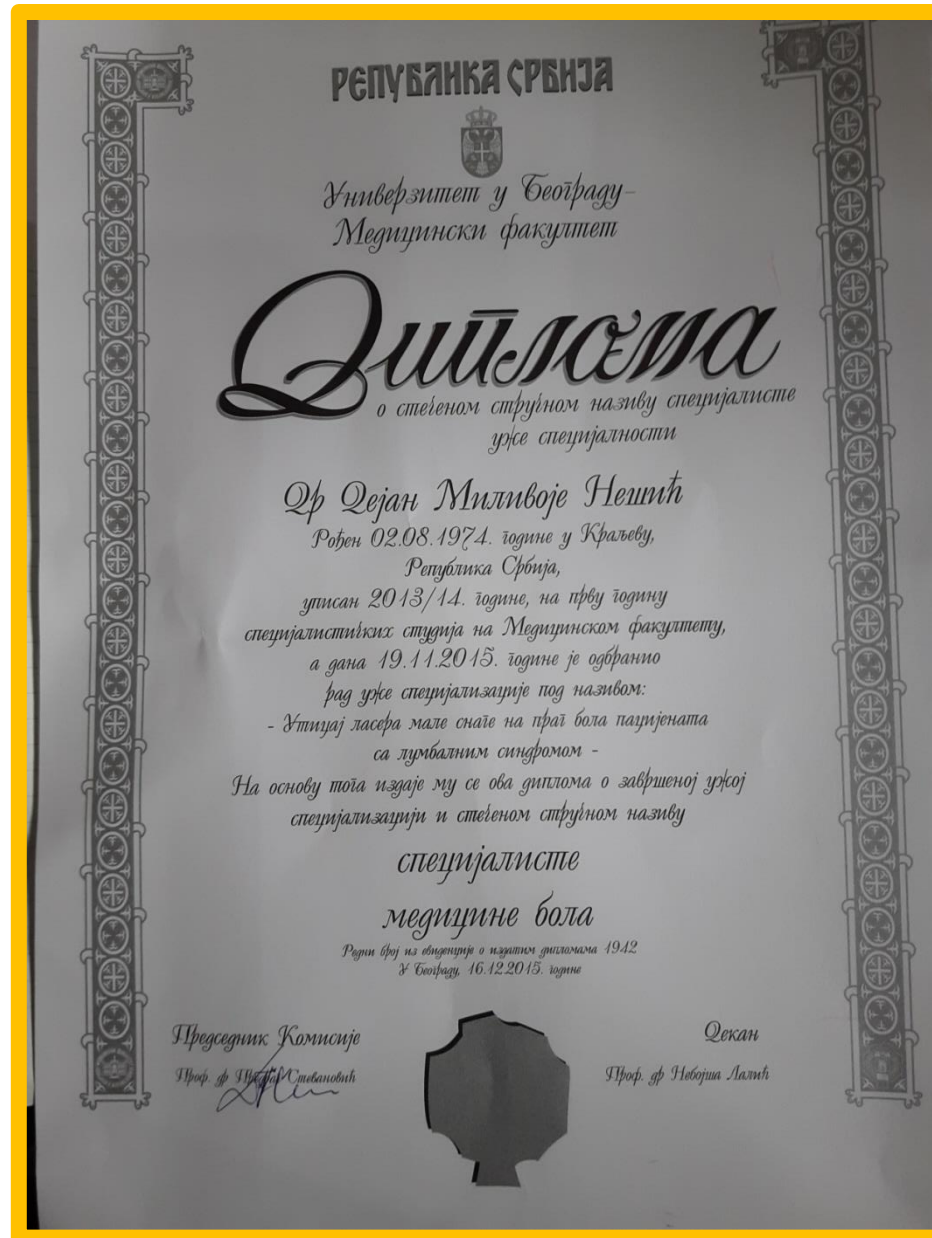
Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Primena invazivnih i neinvazivnih procedura u terapiji bola*
 - Primena ultrazvuka u izvođenju invazivnih procedura
 - Centralni nervni blokovi
 - Blokovi nervnih pleksusa
 - Blokovi perifernih nerava
 - Blokovi nervnih gangliona
 - Centralna neuro-stimulacija
 - Transkutana elektro neuro-stimulacija
 - Mogućnosti fizikalne medicine u lečenju bola - nefarmakološka terapija
 - Radio terapija u lečenju bola
 - Placebo analgezija
 - Neurohirurške procedure u lečenju bola

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- **Ishod:** Praćenjem nastave uže specijalizacije medicine bola kandidati bi se osposobili da:
 - Omoguće otklanjanje bola i drugih simptoma
 - Objedinjuju psihološke i duhovne aspekte brige o pacijentu
 - Nude sistem podrške i pomoći pacijentu
 - Da se obuče timskom pristupu u prepoznavanju potreba pacijenata i njihovih porodica
 - Poboljšaju kvalitet života, a takođe pozitivno utiču na tok same bolesti

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

**36 godina
ranije**

**OKRUGLI STO
O BOLU**

Uvod

Profesor Dr Theodor Durigl

Zavod za reumatske bolesti i rehabilitaciju Kliničko bolničkog centra Rebro, Zagreb

Procenjuje se da je bol najčešći razlog zbog kojega bolesnici traže liječničku pomoć.

Sustav provodjenja boli

*Profesor Dr Predrag Keros, Prim Dr Dubravko Božičević,
Dr Jagoda Stipić i Docent Dr Zlatko Kelović*

Zavod za anatomiju “Drago Perović”, Klinika za neurokirurgiju
i Klinika za neurologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

**Posebna pozornost pridana je dvojnosti sustava za
provodjenje epikritičke i protopatske boli.**

Fiziologija bola

Akademik Prof Dr Ljubiša Rakić

Medicinski fakultet, Beograd

Brojne stavove mogli bismo sumirati unutar tri grupe teorija: u specifičnu, prostorno-vremensku organizaciju impulsa i dualističku teoriju kontrole ulaza.

Bol u reumatoidnom artritisu

Prim Dr Julijana Nikolić

Reumatološki institut u Beogradu

Bol je dominantni simptom reumatičkih bolesti i pripada definiciji reumatizma.

Bol u degenerativnoj bolesti zglobova

Profesor Dr Ivo Jajić

Odjel za reumatske bolesti i medicinsku rehabilitaciju
Klinike za ortopediju Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

**Bol kao zaštitni mehanizam tijela spada u vodeće
simptome degenerativne bolesti zglobova.**

Vertebrogeni bol

Docent Dr Boris Nedvidek

Institut za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
Medicinskog fakulteta , Novi Sad

Vertebrogeni bol predstavlja glavni simptom lumbalnog i cervikalnog sindroma, zbog koga se pacijent i obraća lekaru.

Bol u neurologiji

Profesor Dr Milisav Nikolić

Neuropsihijatrijska klinika Medicinskog fakulteta, Beograd

Da bi se bol doživeo, neophodno je da bude očuvano stanje svesti.

Bol u ginekologiji

Profesor Dr Pero Bagović, Dr Jasna Nežić, Dr Jelena Aleksić

Klinika za ženske bolesti i porode Medicinskog fakulteta
u Zagrebu

Ginekološka bol je uzrokovana oboljenjima i poremećajima spolnih organa žene.

Najčešća patološka stanja u stomatologiji praćena bolom (Bol u stomatologiji)

Profesor Dr Sci Milosav Starčević

Klinika za stomatologiju VMA, Beograd

**Veliki je broj stomatoloških oboljenja gde se javlja bol.
On može biti izazvan oboljenjima zuba, njihovog potpornog
aparata, vilične kosti, mekih tkiva u ustima, nerava i
mastikatornim poremećajima.**

Psihologija bola

Profesor Dr Vasko Muičević

Psijatrijska klinika Medicinskog fakulteta,
Zagreb

Terapija psihogenog bola u prvom redu obuhvata razne psihoterapijske metode, ali i bol koja je uvjetovana pretežno tjelesno može se ublažiti raznim psihoterapijskim postupcima.

Neurokirurški pristup liječenju bolnih sindroma

Profesor Dr Sc Milan Vidović

Klinika za neurokirurgiju Medicinskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

U tih bolesnika gde liječenje analgeticima ostaje bez učinka valja razmišljati o primjeni agresivnih destruktivnih neurokirurških zahvata, što će oštetiti osjetne organe za bol ili pak provodne putove što prenose bolne podražaje prema središnjem živčanom sustavu.

Zaključak

Profesor Dr Theodor Durigl

Zavod za reumatske bolesti i rehabilitaciju Kliničko bolničkog centra Rebro, Zagreb

Problem bola ima veliko praktično značenje jer se liječnici gotovo svih profila svakodnevno susreću s boli.

Vjerujemo da će život pokazati opravdanost da se ta tematika i dalje obradjuje, pa vjerovatno i na još široj osnovi.

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Anatomske i fiziološke osnove bola*
 - Anatomija bola
 - Neuro-anatomski supstrati nocicepcije i transmisije bola
 - Mehanizmi modulacije od strane centralnog nervnog sistema
 - Plasticitet i bol: uloga dorzalnih korenova
 - Teorije bola
- *Procena bola:*
 - Procena bola
 - Klinička evaluacija bola

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *Farmakologija i lečenje bola:*
 - Farmakologija CNS-a i nociceptivne transmisije
 - Farmakologija opijata
 - Opijati: klinička upotreba
 - Bol, opijati, adicija
 - Farmakologija neopijatnih analgetika
 - NSAID i COX inhibitori: klinička upotreba
 - Farmakologija antidepresiva
 - Antidepresivi kao koanalgetici - klinička upotreba
 - Farmakologija antikonvulziva
 - Antikonvulzivi kao koanalgetici - klinička upotreba
 - Kanaboidi

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- *2. Klinička stanja:*
 - *Postoperativni akutni bol:*
 - Uzroci bola
 - Ocena jačine bola
 - Farmakološka terapija
 - Invazivne procedure
 - Regionalna analgezija u terapiji postoperativnog bola
 - Pacijent kontrolisana analgezija
 - ***Kancerski bol:***
 - Kancerski bol: uzroci i posledice
 - Epidemiologija kancerskog bola
 - Procena kancerskog bola
 - Medikamentna terapija kancerskog bola
 - Interventne procedure u terapiji kancerskog bola
 - Specifični bolni simptomi, proboj bola, koštane metastaze
 - Bol kao hitno stanje
 - Kontrola bola u okviru brige o umirućem pacijentu
 - Rotacija opioida

Program uže specijalizacije iz Medicine bola

- ***Hronični nekancerski bol***
 - Hronični postoperativni bol
 - Osteoartritis i reumatoidni artritis
 - Miofascijalni bol i fibromialgični sindrom
 - Bol u leđima
 - Bol u vratu
 - Visteralni bol
 - Bol u neurologiji
 - Glavobolje
 - Neuropatski bol
 - Periferne neuropatije
 - Dijabetična neuropatija
 - Kompleksni regionalni bolni sindrom
 - Centralni bol, fantomski bol
 - Trigeminalna neuralgija
 - Bol kod starijih osoba
 - Bolni sindromi

MEDICINA BOLA

Uža specijalizacija Medicine bola uvedena je Pravilnikom o specijalizacijama i užim specijalizacijama zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika Republike Srbije

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

Tabela. Članovi Katedre Medicine bola

**18 različitih
specijalnosti
čine Katedru
multidisciplinarnom**

Redn i broj	Ime i prezime	Katedra
1.	Akademik prof. dr Dragan Micić	Interna medicina-endokrinologija
2.	Prof. dr Dragana Jovanović	Interna medicina-pulmologija
3.	Prof. dr Branislava Milenković	Interna medicina-pulmologija
4.	Prof. dr Nemanja Damjanov	Interna medicina-reumatologija
5.	Prof. dr Nevena Kalezić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
6.	Prof. dr Predrag Stevanović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
7.	Prof. dr Miomir Jović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
8.	Prof. dr Dušica Simić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
9.	Prof. dr Tatjana Ilić – Mostić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
10.	Doc. dr Nebojša Lađević	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
11.	Doc. dr Ivan Palibrk	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
12.	Ass. dr sci. Dejan Marković	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
13.	Ass. dr Vladimir Živanović	Hirurgija sa anesteziologijom
14.	Akademik prof. dr Vladimir Kostić	Neurologija
15.	Prof. dr Dragana Lavrnjić	Neurologija
16.	Doc. dr Jasna Zidvere Trajković	Neurologija
17.	Dr Aleksandra Radojčić	Neurologija
18.	Akademik prof. dr Dušica Lečić Toševski	Psihijatrija
19.	Doc. dr Olivera Vuković	Psihijatrija
20.	Doc. dr Milan Latas	Psihijatrija
21.	Prof. dr Sonja Vučković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
22.	Prof. dr Miroslav Radenković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
23.	Prof. dr Ljubica Konstatinović	Fizikalna medicina i rehabilitacija
24.	Prof. dr Lidija Dokmanović	Pedijatrija
25.	Prof. dr Đorđe Jevtović	Infektivne bolesti
26.	Prof. dr Sandra Šipetić – Grujičić	Epidemiologija
27.	Doc. dr Miloš Mališ	Anatomija
28.	Doc. dr Dejan Nešić	Medicinska fiziologija
29.	Prof. dr Silvijo De Luka	Patološka fiziologija
30.	Prof. dr Karel Turza	Društveno humanističke nauke
31.	Ass. dr sci. Ivana Likić – Lađević	Ginekologija i akušerstvo
32.	Dr sci. Jelena Šantrić, dipl. Pravnik	Sekretar MFUB

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

Tabela. Članovi Katedre Medicine bola

Redn i broj	Ime i prezime	Katedra
1.	Akademik prof. dr Dragan Micić	Interna medicina-endokrinologija
2.	Prof. dr Dragana Jovanović	Interna medicina-pulmologija
3.	Prof. dr Branislava Milenković	Interna medicina-pulmologija
4.	Prof. dr Nemanja Damjanov	Interna medicina-reumatologija
5.	Prof. dr Nevena Kalezić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
6.	Prof. dr Predrag Stevanović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
7.	Prof. dr Miomir Jović	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
8.	Prof. dr Dušica Simić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
9.	Prof. dr Tatjana Ilić – Mostić	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
10.	Doc. dr Nebojša Lađević	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
11.	Doc. dr Ivan Palibrk	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
12.	Ass. dr sci. Dejan Marković	Hirurgija sa anesteziologijom (anesteziologija sa reanimatologijom)
13.	Ass. dr Vladimir Živanović	Hirurgija sa anesteziologijom
14.	Akademik prof. dr Vladimir Kostić	Neurologija
15.	Prof. dr Dragana Lavrić	Neurologija
16.	Doc. dr Jasna Zidverc Trajković	Neurologija
17.	Dr Aleksandra Radojčić	Neurologija
18.	Akademik prof. dr Dušica Lečić Toševski	Psihijatrija
19.	Doc. dr Olivera Vuković	Psihijatrija
20.	Doc. dr Milan Latas	Psihijatrija
21.	Prof. dr Sonja Vučković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
22.	Prof. dr Miroslav Radenković	Farmakologija, klinička farmakologija i toksikologija
23.	Prof. dr Ljubica Konstatinović	Fizikalna medicina i rehabilitacija
24.	Prof. dr Lidija Dokmanović	Pedijatrija
25.	Prof. dr Đorđe Jevtović	Infektivne bolesti
26.	Prof. dr Sandra Špetić – Grujičić	Epidemiologija
27.	Doc. dr Miloš Mališ	Anatomija
28.	Doc. dr Dejan Nešić	Medicinska fiziologija
29.	Prof. dr Silvijo De Luka	Patološka fiziologija
30.	Prof. dr Karel Turza	Društveno humanističke nauke
31.	Ass. dr sci. Ivana Likić – Lađević	Ginekologija i akušerstvo
32.	Dr sci. Jelena Šantrić, dipl. Pravnik	Sekretar MFUB

Medicina bola - nova subspecijalizacija – prvi koraci u Srbiji

- **Ishod:** Praćenjem nastave uže specijalizacije medicine bola kandidati bi se osposobili da:
 - Omoguće otklanjanje bola i drugih simptoma
 - Objedinjuju psihološke i duhovne aspekte brige o pacijentu
 - Nude sistem podrške i pomoći pacijentu
 - Da se obuče timskom pristupu u prepoznavanju potreba pacijenata i njihovih porodica
 - Poboljšaju kvalitet života, a takođe pozitivno utiču na tok same bolesti

***Medicina bola - nova subspecijalizacija
– prvi koraci u Srbiji***

Prof. Dr Predrag Stevanović

Medicinski fakultet, Univerziteta u Beogradu